## Mõtteid Riigikogu Toimetiste 42. numbri fookusteema arendajatelt

***Tarmo Jüristo**: Kuigi levinud tarkusetera järgi on ka halb plaan parem kui plaani puudumine, on praeguse riikliku strateegilise juhtimise suhtes kriitilised sisuliselt kõik osapooled, kavandajatest elluviijateni.*

***Henry Kattago:** Mõtteviis, et pikki plaane pole vaja, sest homne on alati ebaselge, võiks jääda Eestis möödanikku. Oma riigi ehitamist ei tasu kunagi võtta enesestmõistetavana, veel vähem seada sellele lõpptähtaega.*

***Sven Kirsipuu**: Jätkusuutlikkus sõltub eelkõige demograafilisest survest tervishoiu- ja pensionikuludele. Seega määrab riskitaseme riikliku pensionisüsteemi heldus, tervishoiuteenuste maht ja tööealise elanikkonna vähenemise ning rahvastiku vananemise määr.*

***Ivo Suursoo**: Meie digivõlg on aastaid olnud erasektori madalas digiteerituses, kus meie positsioon on kaks kohta alla Euroopa keskmise ning aastast aastasse halveneb meie positsioon kiire internetiühenduse kategoorias. Ja mis kõige hullem, mõlemas kategoorias puudub Eestil veenev plaan.*

***Magnus Piirits ja Kaupo Koppel**: Tervisekäitumine on viimastel aastatel muutunud kahes suunas. Ülekaaluliste ja rasvunud inimeste osakaalult on Eesti nüüdseks Euroopas kolmas (OECD 2019). Vaktsineerimismäärad on viimase kümne aasta jooksul ühtlaselt langenud, olles jõudnud allapoole WHO soovituslikku taset (OECD 2019). Need on suurimad riskid rahvatervisele terves Euroopas.*

***Tea Danilov**: Koroonakriis kõigi oma ootamatustega on toonud kaasa, et stsenaariumides sisalduvad arutluskäigud on tavapärasest kiiremini moraalselt vananenud. Mõned veel aasta-paar tagasi kujutletud põhjused, miks võiksime jõuda ühte või teise stsenaariumisse, tunduvad hädised selle mootori kõrval, mille on tööle pannud viirusekriis.*

***Aune Valk**: Numbrid näitavad, et Eesti pole ei hariduses ega tööturul olnud talendisõbralik. Tuleme hästi toime tublide keskmiste koolitamisega ning saame üsna hästi hakkama nõrkade järeleaitamisega. Tippe aga on vähe ning paremaid oskusi ei hinnata ka tööturul, kus palgavahe/-lõhe tuleneb pigem soost ja kodusest keelest kui paremast haridusest ja oskustest.*

***Kristina Reinsalu**: Kui esindusdemokraatia mudeleid saab ka naabritelt maha viksida ja sobivamaks kohandada, siis poliitiline ja kodanikukultuur on ajaloolisest, kultuurilisest ja sotsiaalsest kontekstist nii mõjutatud, et seda on keerulisem suunata.*

***Andro Mänd ja Katrin Koov**: Eesti pealinn segregeerub jõudsalt, samuti toimub segregatsioon regionaaltasandil. Põhjused peituvad poliitilistes valikutes ja otsustes, mitte planeerimises ja arhitektuuris, sest planeerimine viib ellu kehtivat poliitikat, mitte vastupidi. Praegu maitseme oma linnades 1990. aastatel tehtud otsuste vilju.*